

El patrimoni socioecològic de la pagesia. L'exemple d'Olzinelles, al massís del Montnegre (Serralada Litoral)

de Iago Otero i Martí Boada

SINOPSI

El treball investiga la interrelació entre la desaparició de la pagesia d'Olzinelles, un antic municipi del Vallès Oriental situat al massís del Montnegre, i la pèrdua de la diversitat biològica que depenia dels treballs agrícoles, forestals i ramaders. Per això analitza, en primer lloc, els processos clau de la història ambiental d'Olzinelles des de mitjan segle XVIII fins als canvis accelerats que s'hi han viscut durant les darreres dècades. En segon lloc, es descriuen amb detall les interaccions entre la comunitat local i el seu medi, amb un èmfasi en les pràctiques de gestió dels recursos naturals que la pagesia duia a terme i l'estreta relació d'aquestes amb la presència de determinades formes de biodiversitat local. Com a síntesi es defineix un concepte de patrimoni o llegat com un conjunt d'interaccions –entre persones i entre aquestes i el seu medi– i pràctiques de gestió dels recursos naturals que, situades en un context geogràfic i històric concret, configuraven paisatges diversos, autònoms i resistents a pertorbacions externes.

El treball, resultat de sis anys de recerca per a l'elaboració d'una part de la tesi doctoral de Iago Otero, dirigida per Martí Boada, utilitza una metodologia que integra entrevistes a pagesos i pageses, recerca d'arxiu, treball cartogràfic, seguiment de la biodiversitat i la interpretació de l'obra artística i literària de Perejaume. A través de l'exemple d'Olzinelles, un cas paradigmàtic del despoblament rural experimentat per les zones de muntanya que han quedat absorbides per la metròpolis barcelonina, el treball mostra com la recerca sobre les cultures populars locals ens ajuda a donar respostes a les preocupacions de la comunitat científica internacional per la pèrdua de diversitat biològica i cultural a escala planetària.